

ALMIRA SADIKAJ

**VEÇORITË SEMANTIKO-STRUKTURE TË
TOGFJALËSHAVE MBIEMËRORË NË POEZINË E AGOLLIT**

Krijimtaria letrare e Dritëro Agollit është e larmishme. Në vjershat dhe poemat e tij gjejmë shprehje mendimet dhe ndjenjat e njeriut të ri, patriotizmi, besnikëria ndaj vendlindjes, punës etj. Në përmbledhjen poetike “Udhëtoj i menduar” autori dëshmon se po e pasqyron poezinë me motive, përjetime e përsiatje të reja, përpiket të shtojë mundësitë paraqitëse të mjeteve shprehëse. Këtë përmbledhje poetike autori e ka ndarë në

80, ku paraqitet me besnikëri atmosfera e përgjithshme e jetës shoqërore e politike. Sado lirike, vjershat e Agollit përmbajnë thujtë gjithnjë fillin e një tregimi, flasin për një ndodhi, ekspozojnë një situatë, ku poeti është kurdoherë i pranishëm.¹ Përmbledhja poetike “Pelegri i vonuar” hapet me vjershën “Pelegri”, e cila argumenton artistikisht dramën dhe tragjedinë e utopisë së poetit. Jepet qartazi pozicionimi i tij letrar pas viteve, ’90, gjë të cilën ai e pasqyron edhe në pasthënien e përmbledhjes poetike, ku shkruan: “Ne besonim në ndërtimin e një shoqërie ku njerëzit të jetonin në liri dhe në barazi, ku të mos kishte padrejtësi dhe gjymtime ndërgjegje, etj.”² Ndërsa në përmbledhjen “Lutjet e Kambanës”, Poezi të zgjedhura, jepen dy silueta konkrete të figurës njerëzore që kundërshtojnë ose pohojnë njëra-tjetrën.

Po kështu, në përmbledhjen poetike “Poezi”, D. Agolli si në prozë, edhe në poezi, shquhet për një frymë popullore që përcaktohet, veç nga subjektet, nga mendësia, nga objekti poetik, nga psikologjia popullore, nga struktura e ligjëritimit poetik, nga mënyra e organizimit të figurshëm, nga lidhjet frazeologjike dhe nga shume elemente të tjera që i japin gjuhës së autorit ngjyresat popullore. Poeti thellohet në njohjen e gjuhës së popullit dhe elementet e këtij ligjërimi vijnë e shtohen, duke e forcuar kështu “aromën” popullore të gjuhës poetike. Ajo çka të bie më shumë në sy nga arsenalit i mjeteve shprehëse të autorit, janë: a) fjalët dialektore, me burim dialektor ose të ligjëritimit bisedor, b) fjalët me prapashitesat: *-th*, *-zë*, *-kë*, dhe c) kompozitat

¹ Brahimi, R., *Vepra dhe profile krijuese*. Studime dhe artikuj për letërsinë.

² Zisi, R., *Letërsi bashkëkohore shqipe – Poezia*. Dritëro Agolli.

popullore e sidomos ato të krijuara nga autori sipas gjedheve popullore. Kështu kemi:

A) fjalë dialektore, me burim dialektor ose të ligjërimit bisedor, si, p.sh.: *lanete, kum, ter, trand, mardh, çyrek, çetinë, kumbisem, de more de*, etj.

B) fjalë me prapashtesat: -th, -zë, -kë: *ditëz, zoçkë, nënëz, fletorkë, vashëz, djemka, kalendarka, dyqanka, odëz, buzëkë, djepkë, strehëz, shqerrëz*, etj.

C) kompozita popullore e të krijuara nga autori: *qimezverdhur, veshëvarur, këmishëlagur, shamihollë, supevarur, hardhimbuluar, flokëprerë, qepallgjelbër, duarvrrarë, hallemadhe, shamizeza, qoshemprehtë, supepërvëluar, dyfeklarë*, etj.

Edhe pse Agolli ka qenë një poet i realizmit socialist në lirikën e tij shumë të gjerë është lënë jashtë mbishtresëzimi politik, pra është shkruar në rrethanat e mendimit të lirë.

Kështu, duke e kundruar për nga figurshmëria dhe mjetet shprehëse në poezinë e Agollit kam menduar të paraqes temën: Veçoritë semantiko-strukture të togfjalëshave mbiemërorë në poezitë e D. Agollit, ndër të cilat mund të veçojmë: *sjellja gjuhësore e autorit, përshkrimet gramatikore, elementet semantike, llojet e lidhjes sintaksore si dhe situatat e përdorimit të tyre*. Në ligjërimet e shkruara vëmë re se ato çka po pasurojnë strukturën kuptimore të togfjalëshave mbiemërorë janë kuptimet e shumë foljeve në pjesore, të cilat në mjaft raste dalin me kuptimin e mbiemrit prejfoljor duke krijuar kështu edhe togfjalëshat mbiemërorë.

Ky ka qenë edhe një nga shkaqet që në këtë artikull grupi i togfjalëshave mbiemërorë të kundrohej në rrafshin e normës semantiko-strukture.

1) Rreth përkufizimit të togfjalëshave mbiemërorë

Në "*Gramatika e Gjuhës Shqipe 2*" thuhet se: "Togfjalësh quhet njësia strukture e formuar nga bashkimi i dy a më shumë fjalëve të plotkuptimta në raporte të caktuara kuptimore e gramatikore ndërmjet tyre. Nga ana strukture, shqipja togfjalëshat mbiemërorë i ka klasifikuar në bazë të lidhjeve sintaksore me pjesët e tjera kuptimplota të ligjëratës, të bashkuara me lidhjen e nënrenditjes, që tregon marrëdhënie midis sendeve, dukurive, proceseve a tipareve, si dhe kategorisë leksiko-gramatikore të fjalës bosht, të cilat përbëjnë dhe pjesën e varur të togfjalëshit"³. Fjalët që mund të bashkohen dhe që formojnë togfjalësha, janë *emrat, mbiemrat, përemrat, numërorët, foljet, ndajfoljet*, ndërsa fjalët shërbyese janë *parafjalët dhe lidhëzat* të cilat shërbejnë si mjetë për bashkimin e fjalëve kuptimplota në togfjalësha.

Termi gjuhësor **togfjalësh**, sipas **Spiro Floqit** është sajuar si një kompozitë e përbërë prej emrit "tog" dhe emrit "fjalësh" nisur kjo edhe nga trajtat e ndryshme që mund të marrë togfjalëshi në rasi të ndryshme. Sipas tij

³ *Gramatika e Gjuhës Shqipe 2*, Botim i Akademisë së Shkencave, Tiranë, 2002, f. 102-103

ai ka vlerën e termit gjuhësor për vetë faktin se nuk tregon një grumbull, një grup apo një tog çfarëdo fjalësh por një tog të caktuar fjalësh që kanë: *pjesë të njëjta të ligjëratës, lidhje sintaksore të njëjtë, marrëdhënie të njëjtë*, këta faktorë krijojnë modelin e togfjalëshit.⁴

Togfjalëshi përfshin pjesët përbërëse që mund të jenë dy, tri ose më shumë gjymtyrë (rrallë ndodh), por zakonisht ka dy gjymtyrë: *gjymtyrën kryesore dhe gjymtyrën e varur*. Në bashkëlidhjen e gjymtyrëve të togfjalëshit shprehen aftësitë e togëzueshmërisë së fjalëve, të pjesëve të ligjëratës. Nisur nga studimet sintaksore rreth togfjalëshit në gjuhën shqipe fjalët shënuese nuk hyjnë në lidhje vetëm fjalë më fjalë, por edhe fjalë më togfjalësh të tërë si edhe togfjalësh me togfjalësh. Togfjalëshi si tërësi mund të shërbejë dhe funksionojë si gjymtyrë fjalie, si rezultat i kësaj mund të themi se ka një rëndësi të madhe për strukturën e fjalëve.⁵

Veçori e togfjalëshave mbiemërorë është se një pjesë e tyre vijnë prej mbiemrave pjesor, p.sh.: atje do jem *i fshehur unë*, me shkop *mbështetur me mërzi*, etj. Po ashtu ka dhe raste kur togfjalëshi mbiemëror shprehet me mbiemër + emër: ti more përgjegjësi, *i dashur shok* etj. Në rastet kur togfjalëshi është ndërtuar prej mbiemrit pjesor shpreh marrëdhënie midis një cilësie (si rezultat i një procesi) dhe shkakut të saj. Nga pikëpamja e lidhjes sintaksore me të cilët bashkohet me mbiemrin gjymtyra e varur prej tij, kemi lidhjen me drejtim parafjalor, lidhjen e pranëvënies, kur mbiemri u pranëvillet pjesëve të ndryshueshme a te pandryshueshme të ligjëratës siç janë: *emri, mbiemri, përemri, numërori, ndajfolja* etj.⁶

Një nëndarje tjetër që i bëhet togfjalëshit është edhe klasifikimi i tij në togfjalësha të lirë dhe togfjalësha të qëndrueshëm. Togfjalëshat e lirë krijohen gjatë ligjërimit në sajë të kuptimit të gjymtyrëve dhe janë objekt i sintaksës, ndërsa togfjalëshat e qëndrueshëm ose (frazologjik) nuk studiohen nga sintaksa por nga leksikologjia, si p.sh.: *bëj qejf = dëfrej*. Me anë të togfjalëshit shprehen marrëdhënie midis: *subjektit të veprimit a bartësit të procesit dhe vetë veprimit a procesit, midis veprimit dhe objektit*. Në përgjithësi në këtë grup krijohen marrëdhënie objektore, kundrinore, po kështu edhe marrëdhënie përcaktore dhe rrethanore.

Duke u nisur nga këto arsye, mendoj se ajo çka rëndësi në studimin e këtyre togfjalëshave është edhe **rendi i fjalëve në togfjalësh, kështu kemi:**

Gjymtyrët e varura të togfjalëshave mbiemërorë, në vartësi nga natyra e tyre morfologjike, mund të vendosen pas ose para mbiemrave prej të cilëve varen:

⁴ Floqi, S., Shënimi. *Çështje të togfjalëshit në shqipen e sotme*. SF, 1968/1.

⁵ Floqi, S., *Çështje të teorisë së togfjalëshit në shqipen e sotme*. SF, 1968/1, f. 82.

⁶ Floqi, S., *Togfjalëshat mbiemërorë në shqipen e sotme letrare*, SF, 1981/2.

a) vendosen pas mbiemrave gjymtyrët e shprehura me emra (zakonisht me parafjalë), me ndonjë ndajfolje vendi, mënyre e kohe, me forma të pashtjelluara foljore dhe me ndërtime krahasore: të dy me thasë të ngarkuar mirë, nga vapa të munduar e djersirë, pa u trembur nga njeri, e rëndë ndarja sa një mal etj.

b) vendosen para mbiemrave ndajfoljet e sasisë: aq, kaq, pak, shumë, mjaft. Qëndroj i lodhur shumë, mbi urën me qemer.

c) mund të vendosen si pas ashtu edhe para ndajfoljet e sasisë, ndajfoljet e mënyrës të formuara me prapashtesën – *isht*, si edhe togfjalëshat e formuar nga një emër që shënon masë dhe një numëror ose një përemër i pacaktuar,⁷ p.sh.: O si i lam aq herët pëllumbat e shkretë

Ne, fëmijët e botës, të kthyer aq shpejt në burra

Klasifikimi i togfjalëshave mbiemërorë

Togfjalëshat mbiemërorë janë ata togfjalësha sintaksorë, togfjalësha të lirshëm, që kanë si fjalë bosht, gramatikisht sunduese, një mbiemër. Duke qenë se sintaksa studion togfjalëshin e lirë, atëherë vetë togfjalëshi mbiemëror klasifikohet te ky nëntip⁸. Togfjalëshi si njësi sintaksore funksionon vetëm brenda fjalisë, dallohet nga fjalia pasi përbëhet prej së paku dy a më shumë fjalësh kuptimplota, kështu kemi: *togfjalësh mbiemër + emër, togfjalësh mbiemër + përemër, togfjalësh mbiemër + ndajfolje, togfjalësh mbiemër + paskajore, togfjalëshat mbiemërorë + lidhëz, togfjalëshat mbiemërorë + parafjalë*, këta të fundit të shprehur me emër.

2. Togfjalëshat mbiemërorë + emër

Ky tip togfjalëshi ndërtohet me anë të mbiemrave të mirëfilltë cilësorë si dhe një pjesë e mbiemrave relativë që mund të cilësorëzohen, nga ana tjetër janë edhe mbiemrat prejpjesorë të cilët ndërtojnë një kategori shumë të gjerë togfjalëshash, dhe kanë ndryshime nga pjesa tjetër pasi ata ruajnë lidhjet sintaksore dhe kuptimore të foljeve prej të cilave janë ndërtuar. Në këtë grup futen edhe rastet: *e thartë era e barutit, e mprehtë copë e predhës, e çjerrë vërshëllimë e predhës, i madh njeriu i mirë, e djegur për ujë, i zyrtar, e gjora rrugë qan* etj.

a) Togfjalëshat mbiemërorë me emra në pranëvënie kanë karakteristikë dalluese pasi emri del në trajtën e emërores njëjës pa nyjë dhe është i barabartë me përdorimin e rendit "mbiemër - emër" ose "emër - mbiemër", ku theksi i frazës bie gjithmonë mbi emrin. Në këtë nëngrup mund të përmendim mbiemrat cilësorë si p.sh.: *i bardhë, i kuq, i zi, i verdhë, i errët*. Kështu kemi:

Mbiemri **i, e bardhë** shtjellohet ose me emrin dëborë (borë) ose me emrin qumësht. Karakteristikë e këtij mbiemri cilësor është krahasimi që ai bën me bardhësinë e dëborës për çdo send.

⁷ Gramatika e Gjuhës Shqipe 2, Botim i Akademisë së shkencave, Tiranë, 2002, f. 102-103.

⁸ Floqi, S., *Togfjalëshat mbiemërorë në shqipen e sotme letrare*, SF. 1981/2.

Dëborë e bardhë e ktheu fushën në letër / *Dëborë e lëmuar* e ktheu fushën në patë, (Peisazh me dëborë, 1998, f. 69)

Në brezaret rreh me zulmë e zhurmë / Fletët i spërkat *e bardha shkumë*. / *Shkumë e bardhë e portokall i verdhë* / *Arin hëna s'ka se ku ta derdhë*. (Natën në Lukovë, 1984, f. 181).

Mbiemri **i zi (e zezë)** shtjellohet me një numër emrash që shënojnë një send me cilësi karakteristike ngjyrën e zezë: *e zeza grua*, në këtë rast e zeza jepet jo si cilësi e ngjyrës, por ka për qëllim të nxjerr në pah vuajtjet e gruas, ndërsa *korb i zi*.

b) Togfjalëshat mbiemërorë me drejtim parafjalor. Në këtë grup togfjalëshat mbiemërorë më të përdorshëm janë ata që ndërrohen me një emër, përemër të varur prej tyre me parafjalë, që kanë një kuptim shumë të gjerë dhe diferencimi i tyre bëhet nëpërmjet kuptimit leksikor të fjalës bosht ose edhe fjalës së varur. Togfjalëshat mbiemërorë me përemra nuk dalin me parafjalën **në**, por në vend të saj dalin me ndajfolje vendi⁹.

c) Togfjalëshat mbiemërorë me parafjalën nga i hasim kur mbiemri është në shkallën pohore dhe shprehin marrëdhënie midis një cilësie dhe një sendi që tregon sferën ku shtrihet ajo cilësi, kufizon sferën e shtrirjes së cilësisë. Kur mbiemri tregon cilësi fizike a psikike të njeriut, atëherë edhe gjymtyra e varur tregon sfera që i përkasin njeriut, midis gjymtyrëve shprehen marrëdhënie objektore me nuancë kufizimi, ndërsa kur kemi mbiemër pjesor, togfjalëshi shpreh marrëdhënie midis një cilësie (si rezultat i një procesi) dhe shkakut të saj¹⁰: p.sh.: *i djegur nga gushti, të vyshkur nga ajri i thatë, të ngrysur nga skamja, të rënë nga mali, i zhgënjyer nga miqtë, i ngrohur nga firoma, i ndarë nga kuajt, i shkarkuar nga gjysma tjetër, i zbrazur nga koha, dhe unë i shkundur nga ankthi të dilja në shkallë, i lodhur nga rruga, i dobësuar nga sëmundja, i habitur nga bukuria*.

Në stilin e letërsisë artistike konkretisht edhe në poezitë e D. Agollit ndeshet edhe *pjesorja e pambiemërzuar: sfilur nga pritja e gjatë*,

Kabaja vajtonte strehët e lëna

Lagur nga shiu e *zverdhur* nga hëna (Nënë Shqipëri).

E harrova erën e barit të tharë / E harrova fletën *mbuluar nga vesa* (çast poetik në zyrë, 1983, f. 6)

Kur mbiemri është në shkallën krahasore emri a përemri me parafjalën **nga** tregon sendin a personin që krahasohet për nga cilësia me një tjetër, p.sh.: *më e kripur nga shëllira, më i fortë nga unë*. në këto raste mund të krahasohen edhe me shembujt me lidhëzën **se**: *Më e kripur se shëllira, më i fortë se une*.

Togfjalëshat e zgjeruar të përbërë nga një mbiemër, zakonisht me kuptimin e ndonjë përmase, dhe nga një togfjalësh emër + numëror themelor

⁹ Floqi, S., *Togfjalëshat mbiemërorë në shqipen e sotme letrare*, SF 1981/2, f. 93-112.

¹⁰ *Gramatika e Gjuhës Shqipe 2*, Botim i Akademisë së Shkencave, Tiranë, 2002, f. 101.

në formën rasore të emërore – kallëzores, tregojnë marrëdhënie midis një cilësie dhe masës së cilësisë: 10 metra i thellë, 5km i gjatë, 2 metra i gjerë, 15 metra i lartë etj. Ky tip togfjalëshash në poezitë e Agollit është më pak i rrahur se tipat e tjerë.

Togfjalëshat me mbiemra që tregojnë cilësi morale, aftësi fizike ose intelektuale dhe me emra abstraktë me parafjalën **ne** tregojnë tipar dhe sferën e shtrirjes së tiparit: *i nxehtë në verë është trualli, u luta përhumur në lot, e mbyllur në burg, të thinjur në librat e trashë, i trembur në ethe jam dredhur, i arratisur në botë, i aftë në muzikë, i fortë në të ecur.*

d) Togfjalëshat mbiemërorë me parafjalën për shprehin marrëdhënie objektore midis tiparit dhe personit a sendit tek i cili vërehet ky tipar: *i denjë për një mbretëreshë, i djegur për ujë,*

Me mbiemra të tjerë, këta togfjalësha tregojnë një tipar dhe objektin e shtrirjes së tij: i gatshëm për sakrifica, i talentuar për muzikë. Marrëdhënie të afërta me ta mund të shprehen edhe me disa mbiemra, kur shtjellohen nga emra, përemra me parafjalën **me, prej** ose **ndaj**: Me gjoksin tënd të leshtë prej burri, do rrjedhë dhjami juaj *i qullët me erë, e vyshkur me rrudha shume, prandaj jam i qetë me ikjen,*

Dhe sytë e tu ti ulësh poshtë. *I vrarë i shtypur prej mërzisë, o tokë e mbushur me filiza, o tokë e mbushur vaje, i rraskapitur krejt prej mundimit, një pemë e zhveshur prej gjelbërimit.*

Kështu, ashtu, / Na vjen drang-drung, / *I mbushur me merita.*

e) Te togfjalëshat mbiemërorë me lidhëzën si jepen marrëdhënie krahasimi midis cilësisë së shprehur nga mbiemri në shkallën pohore dhe cilësisë që zotëron sendi i shprehur me emër. Ajo çka te bie në sy në krijimtarinë gojore popullore, sidomos në atë poetike, është dënduria e karakterizimeve të heronjve, të mjediseve, të ngjarjeve, të vendeve të tokës mëmë, të cilat i shohin në vargjet e tij. Në hullinë e kësaj prirjeje marrin përdorim të gjerë sidomos kompozitat popullore:

Në fshatin e vogël me mollë, / Më vinte një zog në dritare, / *I kaltër si fletë e sqepbollë, / Nën cipën e qiellit të larë.* (Zogu i kaltër, 1984, f. 159).

Cjap i bardhë e mjekërgjatë....

s'je fodull akademik. (Cjapi, 1984, f. 165)

Veç zoti *mjekërthinjosh* thosh të vërtetat, / Janë kafshë krejt të ndryshme të shkretët

Ruga kryesore e karakterizimit është krahasimi, ai është në themel të mjedisit të shprehjes, edhe kur në të nuk del i shprehur gjuhësisht mjeti krahasues, si, p.sh.:

Kjo natë pa fërfërimë e pa zhurmë,

e qulltë, e ligavectë si bollë, (Kjo natë e gjatë)

Gruaja fle në çarçafin e bardhë e jastëkun e bardhë

e bukur si perëndi e lashtë e Greqisë (Qetësia e bukur, f. 96)

Përherë në ndjekje pas krahëve
i vlagët si vesa e qefullit, (Syri i ndjeshëm, f. 136)
Pres të vijë një nuse,
pres të vijë e bardhë si ëndërr, (Pres të vijë një nuse, f. 177)
Ëndrra ime e ndritur si kometë,
Vështro diellin që fshihet pas malit (Shkëndijat e mallit, f. 192)

Fytyrat zbardhur si tyl reje / *Të zbehura si hëna*
-Ah, po! E njoh të ngratin. Fqinjin tim dikur *të heshtur si buall etj.*

Po kështu, karakterizimi në krijimtarinë gojore popullore bëhet me një larmi të habitshme mjetesh, të ndryshme nga ndërtimi, nga kuptimi apo nga ngjyrimi emocional, me anë të cilave krahasimi jepet nëpërmjet mbiemrave të cilësisë¹¹, si: *e zezë si unë, e bardhë si ëndërr, e zbehtë si hëna, cipë e trupit tënd të bukur e lëmuar si tespihe, të zymtë si ushtarë etj.*

3. Togfjalëshi mbiemëror + ndajfolje. Këta togfjalësha janë shumë të përdorur për vetë faktin se në këto raste mbiemrat zakonisht janë cilësorë. Kuptimi i ndajfoljes përcakton edhe karakterin e togfjalëshit. Ndajfolja renditet zakonisht para mbiemrit. Shumica dërmuese e këtyre togfjalëshave ndërtohen me anë të ndajfoljeve të sasisë¹², si p.sh.: pak, mjaft, shumë, tepër, fort, fare etj.: *nëse jeton, o fat, lavdi të qoftë, që kam shpëtuar mrekullisht nga vogëlsirat, për qeniet e gjalla është krejt e zakonshme vdekja, ti krejt i humbur vjen pasdreke, dale, bandill, dale, jam e vogël shume, qëndroj i lodhur shume, mbi urën me qemer, i rraskapitur krejt prej mundimit, janë kafshë krejt të ndryshme të shkretat*¹³.

4. Togfjalëshi mbiemër + paskajore. Përsa i përket këtij tipi togfjalëshi, mund të themi se është i kufizuar numri i mbiemrave që mund të shtjellohen në paskajore, gjë e cila pasqyrohet shumë pak edhe në poezitë e D. Agollit: *i aftë, i paaftë, i denjë, i padenjë, i gatshëm, i pagatshëm, i fuqishëm, i pafuqishëm*, përdorimi i tyre është i rrallë për vetë faktin se me ta konkurrojnë edhe ndërtimet mbiemër + fjali e varur kundrinore me kallëzues në lidhore. Gjymtyrët që varen nga folje me forma të pashtjelluara vendosen normalisht pas tyre. Këta togfjalësha tregojnë marrëdhënie objektore me nuancë kufizuese:

-Ah, Antonio Kamborio, / *I denjë për një mbretëreshë* (krahasohen me: i denjë për të qenë afër një mbretëreshe.)

¹¹ Shih, *Metoda e analizës së tekstit*, f. 23.

¹² *Gramatika e Gjuhës Shqipe 2*, Botim i Akademisë së Shkencave, Tiranë, 2002, f. 101.

¹³ Dritëro, A., *Pelegri i vonuar, Udhëtojt i menduar, Lutjet e Kambanës, Poezi*.

5. Togfjalëshi mbiemër + përemër. Këta togfjalësha janë të rrallë dhe kanë si fjalë bosht një mbiemër të ndjekur nga përemër, kanë kryesisht rend të ngulitur pas mbiemrit prej të cilit varen.

Po kur të jesh mërziur shumë,
Në raft të librave kërkomë,
Atje do jem i fshehur unë,
Në ndonjë fjalë a ndonjë shkronjë.

Skuqur i tëri, i heshtur me mua,
Rrjedh uji nga trupi i lagur i saj.

Si përfundim mund të themi se “Poeti i Devollit” është kryesisht “poet i fshatit” gjë e cila dëshmohej me gjuhë dhe me ngjyresa të theksuara popullore. Motivet, aspiratat synimet poetike të autorit janë shumë të gjera. Nga poezia në poezi, nga vjersha në poemë e shohim se si zgjerohet horizonti i kundërimit poetik të autorit, ngrihet kultura artistike e përpunohet më tej gjuha, por rrethi i fjalëve dhe i shprehjeve popullore nuk ngushtohet, por bëhet më i gjerë e më i hapët. Secila prej shtresave leksikore mund të analizohen veç, nga kuptimi e nga formimi, nga procedurat stilistike (në funksion të përmbajtjes ideomocionore), nga denduria dhe vendi i përdorimit (të fjalëve tema), nga pasha kuptimore që kanë vargjet a poezitë e përdorura. Po kështu, gjatë punimit të kësaj teme ajo çka vura re është se: togfjalëshi mbiemëror formohet prej mbiemrave pjesor. Në këto raste kur togfjalëshi shpreh marrëdhënie midis një cilësie (si rezultat i një procesi) dhe shkakut të saj, p.sh.: atje do jem i fshehur unë, me shkop mbështetur me mërzi, etj. Po ashtu ka dhe raste kur togfjalëshi mbiemëror shprehet me mbiemër + emër: ti more përgjegjësi, i dashur shok etj.

BIBLIOGRAFI

- Dritëro, A., Veprat: *Pelegri i vonuar, Udhëtoji i menduar, Lutjet e Kambanës*, Vëllimi “Poezi”.
- Brahimi, R., *Vepra dhe profile krijuese*. Studime dhe artikuj për letërsinë.
- Floqi, S., *Togfjalëshat mbiemërorë në shqipen e sotme letrare*, SF, 1981/2.
- Floqi, S., *Çështje të togfjalëshit në shqipen e sotme*. SF, 1968/1.
- Gramatika e Gjuhës Shqipe 2*, Botim i Akademisë së Shkencave, Tiranë, 2002.
- Zisi, R., *Letërsi bashkëkohore shqipe – Poezia*. Dritëro Agolli.